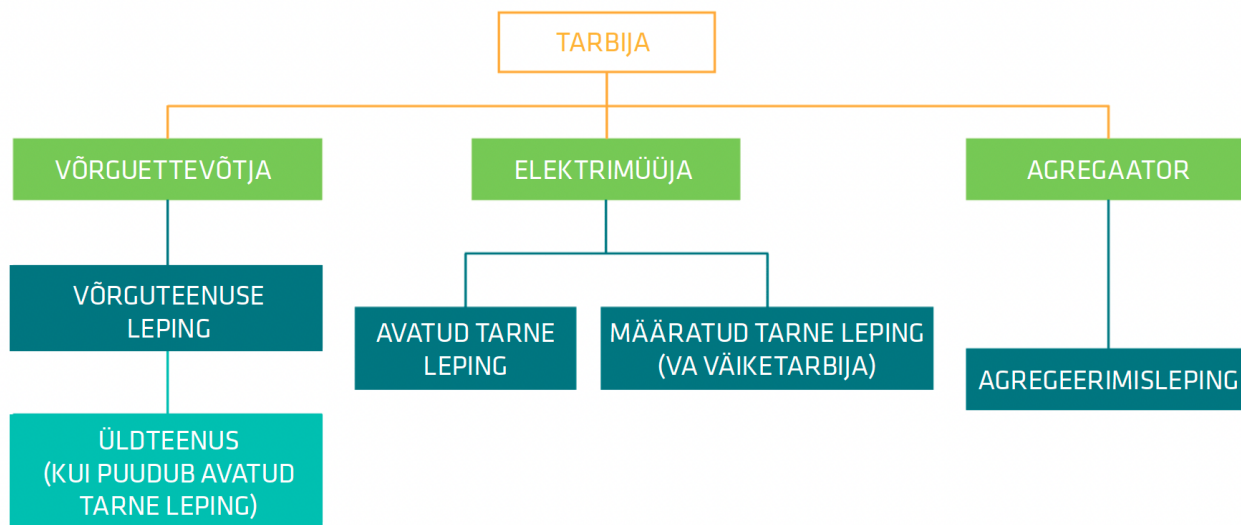

7.3.3 Turuosaliste vahelised lepingud

Joonis 38 Lepingud avatud elektriturul

Bilansileping

Bilansilepingu tüüptingimused määravad kindlaks süsteemihalduri ja bilansihalduri bilansi planeerimise, korrigeerimise ja selgitamise korra ning poolte õigused ja kohustused. Bilansilepinguga võtab süsteemihaldur endale kohustuse müüa bilansihaldurile tema bilansipiirkonnas kauplemisperioodil puudujääv energiakogus ja osta bilansihaldurilt kauplemisperioodil ülejääv energiakogus. Bilansilepinguga ei ole lubatud etteprognoositav süstemaatiline elektrienergia ost või müük.

Bilansihaldur võtab oma avatud tarne ahelas olevate turuosaliste ees bilansivastutuse. Ta vastutab, et tema halduspiirkonnas turuosaliste poolt kauplemisperioodil ostetud ja/või võrku antud elektrienergia kogus ning turuosaliste poolt samal kauplemisperioodil müüdud ja/või võrgust võetud elektrienergia kogus oleksid tasakaalus.

Bilansilepingu sõlmimise eelduseks on, et bilansihaldur on esitanud süsteemihaldurile võrgueeskirjas ettenähtud nõuete kohased pangagarantiid, mis

tagavad, et ta täidab süsteemihalduri ees oma kohustused tingimusteta. Bilansileping jõustub pärast lepingu sõlmimist poolte vahel eraldi allkirjastatava aktiga kokkulepitava kalendrikuu 1. kuupäeva kella 00.00-st. Tingimus on see, et bilansihaldur on süsteemihaldurile esitanud ja üle kandnud süsteemihalduri nõutud garantiid ning et bilansihaldur ei oma ühtegi teist avatud tarnijat peale süsteemihalduri ning bilansihalduril on olemas oma ülesannete täitmist võimaldavad infosüsteemid.

Määratud tarne leping

Määratud tarne on enne kauplemiss perioodi algust kauplemiss perioodiks kokkulepitud müüdava elektrienergia kogus. Määratud tarnet saab osta mitme müüja käest samal ajal. Bilansihaldur määrab kindlaks korra, mida järgides tuleb teda teavitada määratud tarnetest sellele turuosalisele, kelle bilanssi bilansihaldur hoiab. Süsteemihaldur määrab kindlaks korra, mida järgides teavitatakse teda neist määratud tarnetest, mis mõjutavad bilansihaldurite vahelist bilanssi.

Määratud tarne lepingu pool teeb tema bilanssi hoidvale bilansihaldurile teatavaks määratud tarne alguse ning esitab koondandmed määratud tarne teise poole kohta bilansihalduri määratud korras. Määratud tarne lepingu pool esitab oma avatud tarnijale kauplemiss perioodide kaupa koondandmed müüdud ja ostetud elektrienergia koguste kohta.

Avatud tarne leping

Iga elektri tarbija ja tootja peab sõlmima ühe müüjaga (avatud tarnijaga) lepingu, mis tagab turuosalisele avatud tarne (avatud tarne leping). Avatud tarne tähendab müüja poolt turuosalisele kogu vajaliku elektrienergia müümist või turuosalisele tema bilansi tagamiseks kauplemiss perioodil puudu jääva elektrienergia koguse müümist või temalt kauplemiss perioodil ülejääva elektrienergia koguse ostmist.

Võrguleping

Iga tarbija ja tootja peab igas oma liitumispunktis võrguga sõlmima võrguhaldajaga võrguteenuse osutamiseks võrgulepingu. Võrgulepingus lepatakse täpselt kokku pakutava teenuse kirjeldus (näiteks volutugevus) ja kvaliteet, liitumispunkti ning mõõtepunkti täpne asukoht ning mõõteandmete käsitlemise kord. Väiketarbija võrguleping on avatud tarne lepingu aluseks ning alates Eesti elektrituru täielikust avanemisest 2013. aasta jaanuaris saavad avatud tarnijat vahetada kõik tarbijad

mõõtepunktide lõikes.

Agregeerimisleping

Väiksematel tarbijatel ja tootjatel on võimalus osaleda reguleerimisturul, sõlmides agregeerimislepingu turul tegutseva agreggaatoriga. Agregeerimislepingus lepitakse kokku tingimused tarbija/tootja koormuse juhtimiseks agreggaatori poolt, kes pakub vastavaid koormuse muutusi mFRR tootena reguleerimisteenuse lepingu alusel süsteemihaldurile või teistel elektrituru etappidel.

Reguleerimisteenuse osutamise leping

Elektri tootmisest, võrguhäiretest ja tarbimise muutumisest põhjustatud bilansi tunnisest kõrvalekallete kompenseerimiseks kasutab süsteemihaldur võimsuse reserve. Selleks sõlmib ta avariireervi- ja reguleerimislepingud vastavat teenust pakkuvate elektrijaamade ja naabersüsteemide süsteemihalduritega, turule on tagatud ligipääs ka tarbimis- või tootmiskoormusi koondavatele agreggaatoritele. Reguleerimisteenuse osutamise leping sätestab reguleerimisteenuse osutamise tingimused standardtoote „käsitsi aktiveeritav sageduse taastamise reserv“ (mFRR) osas. Leping sätestab õigused ja kohustused reguleerimisteenuse pakkumisel, tellimisel, kasutamisel, kasutamise lõpetamisel ja arvelduse tegemisel.